

ת"פ 1657/03/20 - מדינת ישראל נגד פאדי ג'ועבה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 1657-03-20 מדינת ישראל נ' ג'ועבה
תיק חיצוני: 4064/19

בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם פאדי ג'ועבה
ב"כ הנאשם : עו"ד מוחמד ח'לאילה

החלטה

האישום, הבקשה וטענות הצדדים

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת ריבוי נישואין. על פי הנטען בכתב האישום, הנאשם נישא לראשונה ביום 1.3.08 לאלא ג'ועבה (להלן: "המתלוננת") על ידי עריכת הסכם נישואין בבית המשפט השרעי הירדני בירושלים. ביום 2.11.10 רשמו הנאשם והמתלוננת את נישואיהם בבית הדין השרעי הישראלי ובמרשם האוכלוסין, חיו יחדיו ונולדו להם שלושה ילדים. ביום 26.5.19, עת היה הנאשם עדין נשוי למתלוננת הוא נישא גם לשורוק מסלמאני, על פי הסכם נישואין בבית המשפט השרעי הירדני בירושלים, מבלי לרשום את הנישואין במשרד הפנים במדינת ישראל, ללא ידיעתה או הסכמתה של המתלוננת. מעשיו אלה התגלו למתלוננת ביום 16.6.19, כאשר קיבלה מכתב מבית המשפט השרעי הירדני בירושלים, שלפיו הנאשם נישא לשורוק.

עד ליום 18.11.19 לפחות, ניהל הנאשם חיי זוגיות וחיים משותפים עם שתי נשותיו בו זמנית.

2. לפני בקשה מטעם הנאשם לביטול כתב האישום בטענה של הגנה מן הצדק. הבקשה נשענת הן על נימוק של אכיפה בררנית, הן על הטענה כי בנסיבות הקונקרטיות של הנאשם, כאשר העבירה בוצעה בנסיבות של כורח וצידוק, לא היה מקום להעמידו לדין.

נטען כי בשנת 2018 בתי הדין השרעיים דיווחו לרשויות האכיפה על 158 מקרי ריבוי נישואין, ובשנת 2019 - על 159 מקרים, ואף על פי כן בשנים 2017-2018 הוגשו רק 16 כתבי אישום בגין עבירה זו, 15 מהם במחוז דרום ואחד בירושלים. על רקע נתונים אלה נטען כי הגשת כתב האישום נגד הנאשם מהווה אכיפה בררנית פסולה, המפלה את הנאשם לרעה לעומת עשרות אחרים שחטאו באותו מעשה אך לא הועמדו לדין.

לצד זאת נטען, כי הנאשם נהנה מהגנות כורח וצידוק, שכן הנישואין השניים נערכו בנסיבות חריגות ויוצאות דופן, על רקע העובדה כי חייה של האישה השנייה היו נתונים בסכנה, ורק בכוחם של הנישואין לנאשם היה כדי להציל אותה, כי

מדובר בנישואין שנערכו לזמן מוגבל, לא פורסמו ברבים, וכי הם נערכו בהסכמתה של האישה הראשונה. לבסוף נטען, כי בחודש אוגוסט 2020, כחמישה חודשים לאחר הגשת כתב האישום, הנאשם והאשה השנייה התגרשו בהסכמה שקיבלה את אישור בית הדין השרעי.

לבקשה צורפו נתונים שהתקבלו מרשות האוכלוסין וההגירה על אודות מקרי ריבוי נישואין בין השנים 2010-2020, נתונים שהתקבלו ממשרד המשפטים בעניין זה, הנחיות שנמסרו לבתי הדין השרעיים בדבר החובה לדווח על חשד לריבוי נישואין והנחיית היועץ המשפטי לממשלה בדבר מדיניות ההעמדה לדין בעבירות של ריבוי נישואין.

3. המאשימה מבקשת לדחות את הבקשה וטענה כי הגשת כתב האישום עולה בקנה אחד עם המדיניות שהותוותה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה בדבר העמדה לדין בעבירות של ריבוי נישואין וכי הנאשם לא הצליח להרים את הנטל הראשוני הדרוש להוכחת הטענה של אכיפה בררנית. לטענתה, המתלוננת לא הסכימה לנישואין עם האשה השנייה, ואף הגיעה להתלונן על כך במשטרה, ואילו עובדת הגירושין מהאישה השנייה לאחר הגשת כתב האישום היא נסיבה המצדיקה, לכל היותר, הקלה בעונש. עוד נטען כי נסיבות ביצוע העבירה אינן עולות בקנה אחד עם הגנות הכורח והצידוק שבחוק העונשין.

4. ב"כ הנאשם השיב לתגובה, חזר על טענותיו בנוגע לעובדות, ובכלל זה דבר הסכמתה הנטענת של המתלוננת לנישואין השניים, וטען כי הפער בין היקף כתבי האישום שהוגשו לבין היקף תופעת ריבוי הנשים כפי שמדווח על ידי בתי הדין השרעיים מלמד על התעלמות שיטתית של רשויות האכיפה ממאות מקרי עבירה לאורך השנים, ועל בחירה להגיש כתבי אישום במקרים בודדים, לפי קריטריונים לא ברורים. נטען כי הנאשם מופלה לרעה ביחס למאות האחרים שביצעו את אותה העבירה אך אינם עומדים לדין, בעוד שאותו הוחלט להעמיד לדין חרף הנסיבות המיוחדות שבהן בוצעה העבירה.

דין והכרעה

5. ההחלטה בטענות המקדמיות ניתנת בשלב שבו טרם נשמעו הראיות, והיא נעשית, מטבע הדברים, על בסיס העובדות המפורטות בכתב האישום בלבד, מתוך הנחה כי יש בידי המאשימה ראיות להוכחת עובדות נטענות אלה. מובן כי מדובר בהנחת עבודה בלבד, הנדרשת, משעה שבשלב דיוני זה עדיין לא ניתן להכריע במחלוקות העובדתיות שבין הצדדים. כן מובן, כי ואין בדברים אלה כדי לקבוע עובדות כלשהן ביחס להליך עצמו.

6. לפיכך, לא אתיחס לטענת הנאשם, המצויה במחלוקת, שלפיה הנישואין השניים נערכו בהסכמת האישה הראשונה, טענה העומדת בניגוד למתואר בכתב האישום.

7. בנוסף, לא ניתן להכריע בשלב מקדמי זה, בטענת הנאשם כי נישואיו עם האישה השנייה היו מתוך כורח שנועד להציל את חייה. עם זאת יש לומר כי על פני הדברים טענה זו סותרת את הראיות שהתקבלו, לבקשת ב"כ הנאשם, מלשכת הרווחה שטיפלה בעניינה של האישה השנייה, אשר תיארו כי משפחתה של האישה השנייה דווקא התנגדה לנישואיה עם הנאשם.

זאת ועוד, ספק רב האם הטענות בדבר הסכנה שנשקפה לחייה של האישה השנייה מידי משפחתה, אף אם תתבררנה כנכונות, יש בהן כדי לבסס הגנות כורח או צידוק שבחוק העונשין, שכן לא ברור על ידי מי נצטווה הנאשם לבצע את העבירה (בשעה שבני משפחתה של האישה השנייה דווקא התנגדו לנישואין אלה), או מהו הדין שהתיר לו לבצעה, ומדוע לא ניתן היה לבחור בדרך אחרת, שאינה כרוכה בביצוע עבירה כדי להגן על האישה השנייה.

8. אשר לטענת האכיפה הבררנית, יש להתייחס בראש ובראשונה לקיומה של מדיניות אכיפה מסודרת שהותוותה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1112 מיום 23.1.17. על פי הנחייה זו, לנוכח הימשכותה של תופעת ריבוי הנישואין, הונחו רשויות האכיפה להקפיד ולאכוף את עבירת ריבוי הנישואין, ואם נמצאה תשתית ראיתית מספקת לביצוע העבירה יש להגיש כתב אישום. מקרים שהוחרגו הם כאשר הנישואין הנוספים נערכו זמן רב טרם היוודע הדבר לרשויות האכיפה ולא נתקיימו נסיבות לחומרה כגון ניצול או פגיעה באחת הנשים או בבני המשפחה כתוצאה מריבוי הנישואין.

9. במקרה דנן הנישואין השניים נערכו זמן קצר, פחות משנה, לפני הגשת כתב האישום, ומשעה שנערכו לכאורה ללא ידיעתה או הסכמתה של המתלוננת, כמצוין בכתב האישום, וודאי שהיה בהם כדי לפגוע בה, במעמדה האישי ובמעמדם של ילדיה. לפיכך ניתן לקבוע כי בהעמידה את הנאשם לדין, פעלה המאשימה בהם למדיניות שהותוותה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

10. בנסיבות שבהן קיימת מדיניות מוצהרת ומפורטת המדריכה את רשויות התביעה והרשות פעלה בהתאם לה, נטל הראייה המוטל על הטוען לאכיפה בררנית גדול יותר, ועליו להצביע על חריגה שיטתית ולאורך זמן ממדיניות האכיפה של הרשות. ראו בעניין זה ע"פ 3507/19 **בוקראן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 3.12.20).

11. העובדה שרק בעשרה אחוז ממקרי ריבוי הנישואין שדווח בהם על ידי בתי הדין השרעיים על חשד לביצוע העבירה הוגשו כתבי אישום אינה מלמדת על אכיפה בררנית.

ראשית יש לזכור כי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה הקובעת את החובה להגיש כתב אישום בכל מקרה שבו ישנה תשתית ראיתית מספקת לביצוע העבירה היא חדשה, יחסית, מלפני כארבע שנים, ועל כן מובן כי יישומה נמצא בתחילתו.

שנית, ספק אם הנתונים שהוצגו הם מדויקים. כך למשל נטען, כי בשנים 2017-2018 הוגשו 16 כתבי אישום, מהם אחד בלבד בירושלים, בעוד שמבלי לערוך חיפוש מדוקדק זכורים לי לפחות שני תיקים שהוגשו בשנת 2018 ונידונו לפני בגין עבירה של ריבוי נישואין (ת"פ 22960-12-18 **מדינת ישראל נ' זיו** ות"פ 10238-12-18 **מדינת ישראל נ' חג'אזי**).

לבסוף, אף אם היה הנאשם מצליח להרים את הנטל המוגבר בדבר מדיניות עקבית של התביעה להימנע מהגשת כתבי אישום במקרים דומים שבהם קיימת תשתית ראיתית מספקת לביצוע העבירה, לנוכח חשיבותם של הערכים המוגנים העומדים בבסיס העבירה של ריבוי נישואין, ספק אם היה בכך להצדיק את ביטול כתב האישום, ויש להניח כי הסעד בגין אכיפה בררנית, לו הייתה זו מוכחת, היה בא בדמות הקלה בענישה.

12. לנוכח האמור לעיל, הבקשה לביטול כתב האישום בטענת הגנה מן הצדק נדחית.

13. המשך דיון ביום 18.1.21 בשעה 11:30.

14. המזכירות תודיע לצדדים ותזמן מתורגמן לשפה הערבית. ב"כ הנאשם יודיע לנאשם.

ניתנה היום, י"ז טבת תשפ"א, 01 ינואר 2021, בהעדר
הצדדים.